

1850.

EREDASCHIE

Woensdag

De prijs der Courant is, door het geheele Koninkrijk, franco per post, in 't jaar f 9:00, half jaar f 4:50, kwartaal f 2:25.

den 5 Mei

Alle Inzendingen van Brieven, Advertenties, enz., geschieden aan de uitgevers dezer, welke laatsien men verzoekt op tijd te stellen.

PUBLICATIE

... door Z. E. den Heere GOUVERNEUR DER PROVINCIE NOOD-BRABAND, executeur verklaard.

Brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat hetzelfde kohier, te rekenen van heden den 11 van TIEN DAGEN, op de gewoone dagen en uren, ter deszelve Stads ter visie voorhanden leggen zal, en; dezelve verstreken zijnde, aan de ontvanger der Directe Belastingen ter invordering zal worden uitgereikt. Wordende een ieder, tot voorkoming van schade, gewaarschuwd, om, ten vast gestelden tijde, de verschuldigde aanbetaling te doen, alsmede dat, volgens het besluit van welgem: Z. E. van 19 April jl. C., No. 19 (Provinc.-Blad No. 64), alle reclames om ontheffing of vermindering van den aanslag in het patentregt over dezen jare 1830, zullen moeten worden ingediend binnen den bij de wet bepaalden termijn van drie maanden na de dagteekening van de executeur verklaring des kohiers van iedere Gemeente, zijnde voor deze stad den 26 April jl.; zulende, na verloop van dien termijn, geene reclames tegen voornoemde belasting meer worden aangenomen; terwijl een ieder zal behooren indachtig te zijn, dat meergemelde reclames, op behoorlijk gezegeld papier geschreven, voorzien van het bewijs, dat de verschenen termijnen zijn voldaan, en met alle verdere benodigde documenten gestaafd, aan den Controleur der Directe Belastingen, tegen recu, ter instructie moeten worden ingediend, om daarna, voorzien van de adviezen des provinciaal Inspecteurs, ter beslissing aan de Heeren Gedeputeerden Staten te worden voorgelegd. En voorts, dat desdabige reclamatiën, ter voorschrever zake, na den bepaalden termijn, en ter bekwaamere tijd ingediend, doch niet met de versichte bescheiden gemunneerd of niet door het intermediair van den daartoe bevoegd gezag ingeleverd, ten leuen der reclamatiën zullen gac-tourneerd, of wel als niet ingekomen beschouwd worden.

Breda, den 3den Mei 1830.

DE ROY
Ter ordonnantie van deszelfven,
De Secretaris der Stad,
W. SCHREUKES

NEDERLANDEN.

Breda, — 3 Mei.

Onze yverige correspondent heeft ons het vonnis in de zaak van de Potter c. s., in onze buitengewone courant van zaterdag 11. vermeld, uit hoofde van den spoed, waarmede hij ons de tijding er van heeft medegedeeld, slechts gedeeltelijk kunnen melden. Het tweede gedeelte van hetzelfde is, dat de beschuldigten de Potter, Tielemans, Barthele en de Neve, na afloop van den tijd van hun bannissement, voor even zoo vele jaren als dit moet duren, onder toezigt der hooge politie gesteld, tot het stellen van zaken borgtocht en solidaire in de kosten verwezen zijn. Onze lezers moeten weten, dat het als nog vigerende straf-wetboek seriositeit aan de straf van bannissement hecht. Zoo, dat nu onze vier heiden, bij arrest van een wettige rechtbank, mededand tot ridders der infamie geslagen zijn.

Zie hier nog eenige bijzonderheden, omtrent deze zaak:

De heer Tielemans heeft, bij koninklijk besluit, van eenen brief van den minister van buitenlandsche zaken vergezeld, zijne demissie als referendaris bekomen.

Men verzekert, dat het arrest tegen de zamenzweerdens met algemeene stemmen door het hof is uitgesproken.

Op het einde der zitting van zaterdag zou de heer Spruit, op de vraag van den president: "En uw requisitoir tegen den advocaat Bosch?" antwoord hebben: "Voor het oogenblik zie ik daarvan af, echter mij mijn volle recht voorbehoudende." De lezer zal, in ons vorig nummer, op blad 2, gezien hebben, hoe hoogst zot en beleedigend de heer Bosch voor het Hof van Assises gepleit heeft.

Wij hebben, in onze buitengewone courant van zaterdag, gezegd, dat de advocaten de beschuldigten hadden aangeraden, om hunne virulente redevoeringen achter te houden, en die van de Potter zeer verzacht hadden; hetgeen echter niet heeft kunnen beletten, dat hij deze zijne verdediging met de volgende lasterlijke, leugenachtige en hoogst strafwaardige woorden heeft geëindigd.

alleen daarin ten ik schuldig van den grondwet geloofd te hebben, maar tegelijkertijd aan dezelven gezworen te hebben, als aan de oprechtheid van hen, die gezworen hebben, dezelve te handhaven.

Op deze oproetige woorden, die wij uit den *Courrier*, het blad van de Potter, overnemen, en die alleen de straf, waartoe hij verwezen is, volkomen verdienen, maakt de *National* de volgende aanmerkingen, die trouwens ieder weldenkend patriot ingevallen moeten zijn.

"Is nu de koning niet de eerste geweest, die de grondwet bezworen heeft en is Hij niet de eerste, dien de plicht opgelegd is, om dezelve te handhaven. Het is dus niet moeilijk te gissen, wien de Potter bedoelt. — Ja, hij trekke dat heenen, en brengt elders zijnen onmagtigen haat tegen de instellingen van zijn land en tegen den burgerlievendenden monarch, die hetzelfde bestuurt; hij zal, waar hij zich ook bevinden moge; zoo wel als zijne medepligtigen, akdra, bij vergelijking, het derven van eene orde van zaken onder vinden; die hij en de zijne zich zoo onwaardig betoond hebben, sedert zij dezelve niet naar waarde hebben weten, niet naar waarde hebben willen schatten."

Laatstgemeld digblad verzekert, van de publieke opinie in het Zuiden over deze zaak sprekende, dat alle wijze en verlichte lieden, alle brave huisvaders, alle vrienden van orde en rust, de staadvastigheid der regters hebben toegejuicht. Onder dezen slag van lieden, die iets in de maatschappij te verliezen hebben, hoorde men, zaterdag, na het wijzen van het vonnis, slechts eenen kreet, namelijk dien van: *Wel gedaan; zij hebben het dubbeld overwonnen; dat zij zich weg pakken; hoe minder onruststokers wij hebben, des te beter zal ons land bloeijen.*

De *Courrier des Pays-Bas*, alias de *Postiljon*, daarentegen scheldt en treet zoo (zie hieronder de mengelingen), dat het ons niet verwondeten zou, indien de heer Coché-Mommens, zou hij zijnen schrijver niet rat of wil noemen, of deze zich zelve niet noemt, op nieuw eens naar de *Petits-Carmes* moest dansen.

Deze *Postiljon* schijnt van harten gewenscht te hebben, dat het volk den president Meijnaerts eens heen en weer gesteentigd. Jammers in zijn nummer van den 2den Mei blad 2. De president Meijnaerts, welke in de voorstad Noode woont, is, langen tijd na het wijzen van het vonnis, tegen zijne gewoonte, met rijtuig uitgegaan, tenzij lichte agenten van den sterken arm rondom zijn huis en in de voorstad zwierden."

Ma, wij gelooven, dat de *Courrier* niet vreemd is van den volke te wijten, dat zelfs de koning voor de gevolgen van die ellendige zaak der vier landverraders bevreesd zou zijn; want hij laat, in dat zelfde nummer, blad 2 kolom 2 van onderen, terstond op al zijn geraas en getier en na zijne gal uitgespogen te hebben, volgen, dat het gerucht zich verspreid had, dat Z. M. niet te Brussel zou komen, want dat de reeds bestelde relais niet zgd zouden zijn, zoo ook de 600 *drijbiljetten*, die, bij de tuele komst van Z. M. in den schouwburg, uitgedeeld zouden geworden.

In weerwil echter van dit door den *Courrier* verspreid gerucht, is Z. M. zondag morgen ten negen ure uit Brussel naar Brussel vertrokken en denzelfden avond aldaar aangekomen. Wat de 600 *drijbiljetten* betreft, rekenen wij ons van de verregaande onbeschoftheid van dat zoo zottig en ongerijmd en kwaadaardige verzinsel van den *Courrier* te relaveren. Hij heeft onderlaats eens den spot gedreven met een man, die zijne redevoeringen met de veel accompanieerde. Hij drage echter zorg, dat zijne onbeschofte, hoonende taal niet op nieuw door een *Courrier* geaccompagneerd worde.

Ja, *Courrier*, Z. M. is zondag naar Brussel vertrokken en des middags, omstreeks twee ure, door onze stad gepasseerd, bij welke

gelegenheid, het volgende is voorgevallen, hetgeen wij den *Courrier* raden in zijn schendblad over te nemen, dan zal hij ten minsten eenmaal in zijn leven de waarheid verhaald hebben:

» Bij het doorrijden van Z. M. door onze stad kwam er een van de postpaarden voor het rijtuig van Zijne Majesteit, op eenen afstand van 200 passen van de paarden-posterij, te vallen, waardoor er eenig oponthoud zoude ontstaan zijn, ware het niet, dat de bewoners der huizen, waar dit ongeluk plaats had, uit dezelfde waren gesneld, zich onder het levendigste gejuich van *leve de Koning!* voor het rijtuig gespannen en hetzelfde, in den loop-pas naar het posthuis getrokken hadden. *Les vœux du Courrier!* het was geen *gepeupel*; — het waren mede van de deftigste burgers van de stad; — mannen, die zich anders voor geene paarden behoeven te laten gebruiken; — die honderden in de belastingen betaalden. Zoo verre gaat de liefde voor den koning bij ons in het Noorden! En dit is tevens een spreken bewijs voor de openbare meening der stad Breda.»

Men vergeet alhier van goederhand, dat de, in het vak van Optische Werktuigen, zoo gunstig bekende Friesche kunstenaar, *Joh. Heesels Houtema*, landbouwer te St. Anna Parochie, thans op het uiterst bezig is met het vervaardigen van eenen zeer schoone *Paralatische Telescoop*, een belangrijk, doch zeer zamengesteld sterrekundig werktuig, alsmede van eenen *Microscop* van een geheel nieuwe en verbeterde vinding; beide zijn bestemd voor de aanstaande *Tentoonstelling* van voorwerpen van Nederlandsche Kunst-vlijt. — Deze waardige kweekeling van *Arien Roelofs* en schrandere medewerker, met *Raenis*, der beroemde, groote Friesche Telescoop, zal, zoo, ook bij deze gelegenheid, den roem der Friezen in dit vak niet alleen handhaven, maar zelfs nieuwen luister bijzetten.

van den Aften Mei.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft gisteren hare eerste zitting na het paasch-reces gehouden. Alhoewel sommige dagbladen reeds lang gemeld hebben, welke stukken op diezelfde Kamer nog ahangig zijn, oordeelen wij, om de lezer geene onnodige dienst te zullen doen met de lijst der stukken, bij het begin van het derde bedrijf dezer wetgeving 1829-1830, bij deze te behalen:

1. Het ontwerp van wet op de drukpers;
2. De vermindering der renten van de schuldbekendissen van de *Portisotie-Syndicaat*;
3. Dat, ter vermindering van het getal leden der Algemeene Rekenkamer;
4. De ontwerpen wegens het personeel der patenten, het zout, den wijn, het binnen- en buitenlandsch gedistilleerd, de bieren, de azijnen en de suiker;
5. Het ontwerp tot daarstelling der middelen ter bestrijding van de uitgaven begrepen in de eerste afdeling der begrooting;
6. Het voorstel van den baron de *Seaus* (dit zal nu wel vervallen, aangezien de eene protégé van den *Baron Kiellard* reeds op vrije voeten en de andere het land uitgebannen is);
7. Dat van den heer *Barthélémy*, over de verantwoordelijkheid der ministers;
8. Het ontwerp van wet op het onderwijs (hetgeen echter, naar alle gedachten, niet zal worden).

In deze eerste zitting, welke men te verwachten was, niets bijzonders voorgevallen. De Tweede Kamer heeft hare algemeene rapporten uitgebragt over twee der drie voorgestelde stukken, namelijk over no. 2 en 3. De deliberation over deze ontwerpen van wet zullen donderdag en vrijdag aanstaande plaats hebben. Dat de advocaat *Bosch* van Brussel een rekest, houdende bedenkingen tegen het ontwerp van wet op de drukpers, heeft verdient bijna geene melding, doch doet de aanmerking geboren worden, dat de heer *Bosch* misschien eerlang genoeg te doen zal hebben met het hem dreigend requisit van den advocaat *Spruit* van zich af te wesen, zoo dat hij het zal hebben van zich niet met rekesten onbegrijpen te hebben.

— De *Courrier* en de *Courrier* geven breed op van de menigte, die de veroordeling bij het terug komen van het *Cours-Glassies* gevolgd is en van de kreeten van *leve de Potter*, welke hij die gelegenheid gemaakt zijn. Het is waar, men heeft al overaan die schreeuwens bij de afloop gevat. De eerste is een schoone ker, voor welken de *Potter* vier guldens en vijftien cents betaald had, wegens eene geldboete en gerechtskosten, waarvoor hij gevangen was. Deze bekent, twee onken geschreeuwd te hebben, eene van dankbaarheid en eens om dat hij dronken was. De tweede is een vleermakers-knecht, dewelke onken, geschreeuwd te hebben

en de derde een kantoor-bediende, die, zoo hij zegt, *leve de Potter* groepen heeft, om dat ook hij de *wijsgeerige grondbeginselen* van dezen aankleeft.

— De belangrijkste berigten uit Parijs van den 1sten dier liden als volgt:

» Op de beurs van dien dag had het gerucht van het overlijden des konings van Engeland gelepen, doch geen geloof gevonden, om dat het bulletin van Z. M. gezondheid van den 25sten April, hetwelk men reeds in Parijs had, nog zulke een naderend einde niet deed vermoeden. De tijding overigens zou met den telegraaf overgemaakt zijn. (Ook binnen deze stad is dit gerucht in omloop.)

» Men was, in weerwil van alle geruchten van het tegendeel, in Parijs, volgens brieven, van Toulon, overtuigd, dat de expeditie den 6den zou uitloopen, zullende het geheele leger, vóór den 1den, in dezelfde kantonnementen moeten bijeen zijn. Des avonds echter was er een berigt gekomen, naar luid waarvan de heer *de Bourmont* eene versterking van 20,000 man gevraagd zou hebben, uit hoofde, dat hij dépêches zou hebben ontvangen, die eenen of een defensiar alliantie tusschen alle de bejarissen van Marokko, Algiers, Tunis, Tripoli en Fez kon geschieden.

» Verscheiden dagbladen hebben gemeld, dat de *Leus* in zulk eenen staat van verzwakking vervallen was, dat men over het leven van Z. Heil, vreesde. Deze tijding is van allen grond ontbloeit.

» Ook is het onwaar, dat prins *Leopold* van de soevereiniteit van Griekenland zou hebben afgezien. Hij was bestuiterloos te Parijs aangekomen en is besluitenloos van daar vertrokken.

Mengelingen.

DE MENSCH HET WERK DER OMSTANDIGHEDEN.

Terwijl wij meer het lot van Assises te Brussel met diepe verontwaardiging gemoedigd werden door de talloze bewijzen van verregaande snoodheid en zwaarte onbillijkheid, waartoe de mensch vervallen kan, is er voor een deel van ons te Parijs eene zaak ahangig, welke den gevoeligen beschouwer, die weemoed bezit. Zij levert een vernieuwd bewijs op, hoe zeer de menschelijke omstandigheden ahangt, en hoe weinig hij de wet, die hem staat, zie toe niet te vallen, op den weg door dit leven verlaat.

Wij zullen hier afwisseling van staatkundige beschouwingen volgen, wat ons betreffende deze zaak, uit een der beste Parijsche dagbladen (*la Courrière*) vernomen hebben.

Hippolyte R. was toen op zijn 14 jaar, van den raad en de ondersteuning zijner familie beroofd, en bezat volstrekt geene middelen. Vluchtige studien hadden hem hede voor de letteren ingeboezemd, en zijne eerzucht voorspelde hem, dat hij door haar roem zou moogsten. Met eene vurige verbeelding trad hij de weteld in, vervuld van de droombeelden, welke hij zich schiep en in den waan van weldra de verwezenlyking zijner idealen te zullen deelachtig worden.

Eene treurige wezenlykheid overtuigde hem weldra, dat hij zich bedrogen had. Spoedig ten prooi aan het gebrek, dat hem zich genoodzaakt, een stand te kiezen: hij koos de wet, die hem was. Achtervolgens beproefde hij, om de wet te verstaan, werd wakkertocht om een bekwamen rechtsgeleerde, kerk bij een prominent en beroemde advocaat, die hem eindelijk aalmoezen te wagen, hij werd, betrapt zijnde, volgens de fransche wetten, met gevangenis gestraft. Twee jaren was de ongelukkige in het uitvaagel des menschedoms opgesloten. Kort na zijn ontslag werd hij van zwaarder vergrijp beschuldigd, namelijk van gestolen goederen, ter waarde van weinige franken, verlocht te hebben. R. was toen twintig jaren oud en werd tot 5 jaren tuchthuis straf veroordeeld. In deze zyne gevangenis wist hij zich, door eenig geld te bezorgen, wat hem nu behoeft, en zelf zijne letteren met de grootste volkomenheid te vervolmen.

Het is een wonder, dat de ongelukkige het grootste gedeelte zijner gevangenis vervandigde, die, volgens het eede deel van bevoegde rechers, vele verdienste bezitten. — De gevangenen dichter gevoelde de behoefte, om zijne ontboezeningen aan anderen mede te deelen. Zijne lotgenooten boden hem daarvoor niet een geschikt wezen aan. Hij zocht het buiten zijne cellen en vestigt zijne handacht op *Béranger*, die, zoo als de bekende verhalen zich uitdrukt, de verdienste heeft van bij allen en allen gelijkelijk bekend te zijn. Aan dezen zond hij zijne voortbrengselen, die gunstig ontvangen werden, terwijl de ongelukkige, die de briefwisseling den ongelukkigen in de gevangenis, *Béranger* onderstondte den jongeling met raad en daad, en

